

Om en central-evropæisk Toldforening.

Forkortet Gjengivelse af en Artikel af **G. de Molinari.**

I.

Den 1ste Januar 1834 fandt en betydningsfuld Begivenhed Sted i Tyskland. De fleste indenrigske Toldskranker, der adskilte det tyske Forbunds forskjellige Stater fra hverandre, blev ophævede: den tyske Toldforening traadte i Live, og optog i sig en Snes smaa og store Stater; kun ligeoverfor Udlandet bibeholdtes en Toldgrænse; Tolden opkrævedes i Forening og fordeltes derefter mellem de enkelte Deltagere.

Ikke uden Vanskelighed var denne fiskale og økonomiske Forening blevet dannet. I femten Aar var der blevet kæmpet imod de Industridrivendes Modstand og Kontorfolkenes Slendrian, imod Indvendingerne: 1. at denne Forening, som Theoretikere uden ethvert praktisk Begreb havde fattet Ideen til, vilde være ødelæggende for de smaa Stater; og 2. at den vilde indeholde en ny Spire til Splid og ikke vilde undlade at fremkalde en Krig mellem Deltagerne i den, — en Krig, der dog vilde have den Fordel, at den vilde sprænge Foreningen. — Man véd, hvorledes det er gaaet med disse pessimistiske Profetier: Tysklands Agerbrug, Bjergværksdrift, Industri og Handel have, efter Ophævelsen af de kunstige Skranker, der formindskede Afsætningsomraadet, taget et uhyre Opsving. Man véd, at Toldindtægten er bleven flere Gange fordoblet, uagtet Toldsatserne oftere ere gjorte lavere, og netop de smaa Stater have profiteret mest. Man véd, at omend Toldforbundet ikke har forhindret

Udbrudet af en Krig, har det dog medvirket til at fremme Tysklands Enhed. Man véd, kort sagt, at der i økonomisk og fiskal Henseende er opnaaet glimrende Resultater, og at Dannelsen af Toldforeningen er et af vort Aarhundredes største Fremskridt.

II.

Skulde det nu ikke være muligt at fortsætte dette Fremskridt, idet man afskaffede de indre Toldskranker i Mittevropa? Man betænke, at de mitteuropæiske Staters Toldindtægter næsten udelukkende skyldes dels ikke-evropæiske dels britiske Varer; — de andre Varer give en Toldindtægt, der maaske neppe dækker Optrækningsomkostningerne. Ved en Toldforening mellem Centraleuropas Stater (Frankrig, Belgien, Holland, Danmark, Tyskland, Østrig og Schweiz) vilde der da opnaas analoge Resultater med dem, der opnaaedes ved Toldforeningen mellem Tysklands Stater.

Ni Tiendedele af Frankrigs Toldindtægter skyldes ikke-evropæiske Artikler og Artikler fra Lande, der ikke høre til Mittevropa. Alene Kaffe og Sukker give over Halvdelen af Frankrigs Toldindtægter; engelske Varer, som Stenkul, Metaller, Maskiner og Manufakturvarer, levere en betydelig Toldindtægt. — Ligesaa i Tyskland: de ikke-evropæiske Varer Kaffe, Tobak og Sukker levere Broderparten af Toldindtægten. — I andre Lande stiller Sagen sig paa lignende Maade: I Danmark give Sukker, Manufakturvarer og Kaffe over Halvdelen af den samlede Toldindtægt, og Tobak, Metaller, Petroleum, Stenkul og Ris høre til Danmarks vigtigste toldgivende Varer.

Man betænke endvidere, hvor fordelagtigt det viste sig at være for Storbritannien, da det i Stedet for at lade Tolden hvile paa et stort Antal Artikler, lod et halvt Dusin Artikler indbringe næsten hele Landets Toldindtægt.

Men naar den allerstørste Del af de centraleuropæiske Landes Toldindtægt skyldes Varer af ikke-centraleuropæisk Oprindelse, hvilken Slutning bør man saa uddrage af denne Kjendsgjerning? Den Slutning, at det Besvær, som Toldskrankerne mellem de centraleuropæiske Stater indbyrdes foraarsage

Handelen og de Rejsende, er ganske overflødig. Man kan altsaa, uden at formindske Toldindtægterne, ophæve Toldskrankerne mellem Frankrig, Belgien, Holland, Danmark, Tyskland, Østrig og Schweiz, saaledes som man gjorde det for over en Menneskealder siden i Tyskland. Man bør altsaa oprette, paa en Grundvold analog med den tyske Toldforenings, en centraleuropæisk Toldforening.

III.

Dannelsen af en saadan Forening vilde utvivlsomt møde Indvendinger, der ville være om ikke alvorligere saa dog langt sejgere end de, den tyske Toldforening stødte paa. Denne Gang drejer det sig jo om at forene Nationer af forskellige Racer og forskellige Sprog under Et, — Nationer, der tildels betragte hverandre med fjendlige eller dog ikke venskabelige Blik, Nationer mellem hvilke en evig Fred er utænkkelig. Men er dette en uovervindelig Vanskelighed? Vi have jo dog set de samme Nationer slutte sig sammen i Telegraf- og Postunioner, Møntunioner, komme overens om fælles Maal og Vægt osv., — Unioner og Overenskomster, som en Krig kan sprænge, men som dog indtil Videre lette Samkvemmet mellem de forenede Nationer. Naar det har været muligt at komme til en Forstaaelse om Bortrydningen af de Hindringer for det internationale Samkvem, der skyldtes Forskjellighederne i Penge-, Maal- og Vægtsystemerne, i Post- og Telegraftariferne etc., skulde man da ikke forsøge paa ogsaa at bortrydde den langt besværligere Hindring, som skyldes Tolden? Bortrydningen af denne Hindring er vel vanskeligere, men den er aabenbart ogsaa langt værdifuldere end de andre Reformers.

Først maatte da de Stater, der skulde indlemmes i den centraleuropæiske Toldforening, se at komme overens om en fælles Tarif. Her vilde man ikke støde paa de alvorligste Vanskeligheder. De Stater, som først og fremmest bør slutte sig sammen, ere, omend i forskjellig Grad, efterhaanden naaede til et Toldsystem, der er relativt liberalt. Af de forskjellige Tarifers Toldsatser kunde man tage et Gjennemsnit, der, bortset fra et ringe Antal Undtagelsestilfælde, ikke i nogen meget stærk

Grad vilde afvige fra det Bestaaende i de forskjellige Stater. Nogle Industrigrene vilde opnaa en noget større Beskyttelse, hvorover de neppe vilde beklage sig; andre vilde miste lidt Beskyttelse, men vilde som Erstatning opnaa andre Fordele bl. A. fri Adgang til et stort Marked. I det Hele vilde de smaa Lande profitere mest. For Danmark, den centraleuropæiske Toldforenings mindste Stat, vilde Udvidelsen være betydeligst. Der vilde gives fri Adgang til et Areal, der er befolket med omtr. 130 Mill. Mennesker, d. v. s. med 65 Gange flere Mennesker end Danmark. For Schweiz, Holland og Belgien vilde Udvidelsen ligeledes være særdeles betydelig; mindst vilde den være for Frankrig, Østrig-Ungarn og Tyskland, og dog vilde disse Stater faa Adgang til en Befolkning, der er over tre Gange større end deres egen.

De Vanskeligheder, der vilde stille sig i Vejen for Fordeelingen af Toldindtægterne mellem de forskjellige forenede Stater, vilde lige saa let kunne overvindes i et centraleuropæisk Forbund som i det tyske. Enhver af de kontraherende Stater skulde naturligvis bevare sin egen uafhængige Toldadministration. I saa Henseende skulde Intet ændres; kun skulde Nettoindtægten være fælles. Det Spørgsmaal, om den ligefrem skulde fordeles i Forhold til Befolkningernes Størrelse, eller om andre Momenter, f. Ex. Forbrugsevnen i de forskjellige Stater, tillige maatte tages i Betragtning, vilde ikke være væsentligt vanskeligere at løse i en centraleuropæisk end i en tysk Toldforening.

En alvorlig Vanskelighed vil derimod møde, naar Spørgsmaalet bliver om at bringe Enhed i Afgiftssystemerne. Selv i Tyskland er denne Vanskelighed ikke ganske fjernet. Uøseligt er Spørgsmaalet dog neppe. Alle de Lande, om hvilke Talen er, ere enige om at beskatte visse Varer, saasom Tobak, Sukker, Salt, Øl, Brændevin og Spirituosa. Der er kun Forskjel i Afgifternes Højde og i Opkrævningsmaaden. Frankrig vilde komme til at nedsætte sine Afgifter noget; Tyskland maatte sætte dem lidt i Vejret, og der er jo Intet den tyske Regering hellere vil. Tobak er i Frankrig og Østrig Gjenstand for Statsmonopol; i de andre Lande beskattes det kun ved Grænserne; men Bis-

mark vilde med største Fornøjelse paa dette Punkt slutte sig til Frankrig og Østrig. De smaa Stater vilde vel nødigt gjøre det; men netop de smaa Stater vilde jo, som anført, opnaa de største Fordele ved en Toldforening, og som en Betaling for disse Fordele kunde de da gjøre en Indrømmelse med Hensyn til en Vare, som Finansmændene, med eller uden Grund, ere enige om at betragte som et «fortrinligt Skatteobjekt.»

Endelig maatte der, for at lede og vaage over den ny Toldforening, oprettes en international Toldkommission, for Exempel i Lighed med den tyske Toldkongres, der til alle Parters Tilfredshed virkede indtil Dannelsen af det ny tyske Rige. I denne Toldkongres gjaldt almindelig Lighed, uden Hensyn til Staternes Størrelse etc.; enhver Stat havde en Stemme; hvert Aar maatte de forskjellige Staters Delegerede samle sig, snart i den ene Hovedstad, snart i den anden; Kongressens Myndighed var baade legislativ og administrativ.

IV.

En sikret Afsætning er det, Industrien først og fremmest ønsker. Man sætter ikke gjerne store Kapitaler fast, naar man ikke er sikker paa at have et nogenlunde udstrakt Marked. Af denne Grund er det jo netop, at Beskyttelsesmændene fordre Lukningen af det indenlandske Marked ligeoverfor Udlandet. Men dette indenlandske Marked er næsten altid for lille, og man maa føje et Stykke udenlandsk Marked til, naar Industriens Hovedgrene ikke skulle sygne hen. I Frankrig har, for Exempel, den aarlige Udførsel af Industriprodukter en Værdi af et Par Milliarder Francs, og den største Del af denne Sum, der fordeles som Driftsherrevinst, Dividender, Arbejdsløn etc., skaffer en betydelig Del af Befolkningen dens Subsistensmidler. Men dette udenlandske Marked er langt fra at være sikret: en skjøn Dag kan det blive formindsket ved en udenlandsk Tarifførhøjelse. Ved Afslutning af Handelstraktater har man søgt at skaffe en vis midlertidig Sikkerhed. Men denne Udvejs Utilstrækkelighed er kun altfor aabenbar. De Handelstraktater, der sluttedes efter 1861 for et Tidsrum af ti Aar, ere udløbne, og det viser sig umuligt eller vanskeligt at faa dem fornyede.

De fleste Landes Industrier lide under denne Usikkerhed eller blot foreløbige Sikkerhed.

En centraleuropæisk Toldforening vilde skaffe Industrien i de forskjellige centraleuropæiske Lande et sikkert Afsætningsomraade med 130 Millioner Forbrugere. Ganske vist vilde den fremdeles være udsat for de Svingninger, der vilde følge med Tarifforandringer i Landene udenfor Toldforeningen; men Sikkerheden vilde dog meget betydeligt forøges. — Man vil maaske indvende, at ligeoverfor denne økonomiske Fordel vilde der staa et Tab af politisk Uafhængighed for de associerede Stater. Ja, var Talen om en Toldforening mellem to ulige Magter, Frankrig og Belgien, eller Tyskland og Holland for Exempel, kunde man vel befrygte, at den Stærke vilde opsluge den Svagere; men i en Forening, der omfatter Frankrig, Tyskland og Østrig vilde der være Ligevægt mellem Kræfterne, og de smaa Magter vilde ikke her udsættes for at opluges af de store. Naar Toldgrænserne mellem Tyskland og Holland bortskaffedes, vilde de hollandske Havne staa lige saa meget til den tyske Handels og Industris Afbenyttelse som om Holland var politisk knyttet til Tyskland. — Man vil maaske videre indvende, at Landene udenfor den foreslaaede Union, særlig England, vilde føle sig krænkede ved en saadan Sammenlutten af de midteuropæiske Markeder; ja England vilde maaske betragte den som en Art Gjenopretten af Kontinentalsystemet. Men for det Første vilde det jo staa de andre Stater frit for at melde sig ind i Toldforeningen ligesom i Postunionen. Og for det Andet lider netop England i en særlig Grad ved den nuværende Ordning, og en Ophævelse af de indre Toldgrænser i Mitteleuropa vilde være i højeste Grad fordelagtig for England.

Behøve vi at minde om, at Bortfjernelsen af Hindringerne for det internationale Samkvem er en af Nutidens vigtigste Opgaver? Man bygger Jernbaner og Dampskibe, udvider Telegrafnettet, gjenneborer Bjerge og Landtanger, afslutter Post- og Møntkonventioner, sparer, kort sagt, ikke nogen Udgift eller Ulejlighed for at bringe Folkene nærmere sammen. Er det ikke modsigende at opretholde uden Nødvendighed og med store Omkostninger Toldskranker for at vanskeliggjøre det Samkvem,

man paa den anden Side bestræber sig for at lette? Er det ikke absurd samtidigt at betale Ingeniørerne for at lette Befordringen af Rejsende og Varer, og Toldbetjentene for at vanskeliggjøre den?

Den Dag, da Offenligheden, i hvis Kufferter Toldbetjentene rode op, og hvis Handel de hindre, vil indse, at al den Tids-spilde, alle de Omkostninger, alle de Ærgrelser, der paaføres En ved at overskride Landets Grænser, ikke ere til Spor af Nytte, og at de kunne undgaas uden at Staten taber en Øre, ja maaske endog til Fordel for Statskassen, — den Dag ville de indre Toldgrænser være meget syge, og Afslutningen af en international Toldforening vil være forestaaende.

Dette er den franske Nationalekonoms Forslag. Den Tid, paa hvilken det er fremsat, er lidet heldig, forsaavidt de Reaktionslyster, der netop nu, navnlig i Tyskland, gjøre sig gjældende, gjøre det sandsynligt, at Forslaget vil blive afvist uden al Diskussion som en aabenbar Utopi, som en Ide der hos praktiske Mænd kun vil kunne vente et overlegent Smil. Forslaget er dog en korrekt videre Udvikling af den Tanke, hvorpaa det tyske Toldforbund hviler, og paa Grund af den Maade, hvorpaa Molinari har udført det, fortjener det Opmærksomhed, selv om dets Udsigter i Øjeblikket ere langt fra at være lyse.
